

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 c
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârția cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 18 Decembre 1885.

Este foarte agitată vieța publică din statul nostru.

O nemulțămire generală domnesce pretutindenea și ea crește pe și ce merge, așa că dacă nu se vor mai schimba lucrurile, bun e Dumneșeu, dară la bine cu greu ne putem aștepta.

Și e generală nemulțămirea, mai ales în ce privește critica poziție a noastră a românilor, și în special a românilor ortodocși, căci contra noastră și de și se iau măsurile cele mai excepționale, ca și când interesele statului ar pretinde chiar stăpânirea noastră de pe acest pământ, la care tot atâta drept avem și noi, ca ori care naționalitate sau confesiune din patrie.

Aceasta e impresiunea ce o produce asupra noastră desvoltarea lucrurilor pe toate terenele, și această impresiune se exprimă din toate părțile locuite de români. Excepțiune fac numai cei naționaliști ai noștri, cari nici în necasurile noastre comune și generale nu se pot desbrăca de patimile și preocupățiunile lor personale, ci orbiți de acestea, cred că fac lucru bun, când sistematice sgduesc viața noastră bisericească, și nu se sfiesc a născoci mai unul, mai altul incident, numai ca să-și poată mulțumi patimile.

FOIȚA.

In serile de iarnă.

Oamenii din provincia, cari au o mulțime de datine legate de sărbătoarea Sănmicorilor, când noaptea ard banii prin locuri anumite, sunt de credință, că a treia și după aceasta sărbătoare, adecă tocmai pe când scriu și eu aceste șire, ar fi ziua cea mai mică și noaptea cea mai mare de preste an. Și pare-mi-se nu se înșală în credința lor. Mie unuia mi se pără ziua aceasta foarte scurtă, și o bură ce ne făcū până și ziua întunecoasă — me sili să aprind luminarea fără vreme. Tocmai me cugetam la scris, căci mi-am fost perdut frul, nu mai sciam unde am curmat scrisul și pe când me gândeam de unde să încep și unde să termin, eată îmi deschide cineva ușa. — Dar cine să me caute? Nimenea altul decât epistolariul — în limba statului „levél hordóul,” carele de câte-ori împarte scrisorile aleargă în fuga mare ca cei schimbați — ca sburătoriul de noapte din poveste, carele îmi aduce deja epistolele de un an de zile, fără ca să-mi fie lat răgaz ca să-l întreb vr'odată de nume, încât le-mi și deschide ușa mai în toate zilele, n'am apucat încă a-l întreba cum îl chiamă. De sigur că nu-l va

De astădată nu vom vorbi mai pe larg de nemulțămirea noastră, nu de îngrijirile, cu cari privim la amărta noastră soarte; nu vom vorbi numai de a noastră amărăciune, ci ne vom ocupa cu cel mai nou incident de nemulțămire, ne vom ocupa cu agitațiunea generală din patrie, care ocupă spiritele din incidentul noului proiect de lege privitoriu la legea municipală, și în special cu dispozițiunile, cari dau putere discreționară comitelui suprem, ca reprezentant al guvernului.

E aspru, foarte aspru proiectul de lege al guvernului. După acest proiect comitele suprem între altele are dreptul și datorința a cerceta cauzele dela judecătoria, a se informa în ce chip s'a decis cutare sau cutare cauză, și a face raport ministrului. Ca eflux al acestui drept comitele suprem va fi persoana, în mâna căruia e depusă și soarta justiției, căci el are să dăcă cel dântăi cuvânt la denumirea unui judecătoria, el are să dăcă primul cuvânt la înaintarea judecătoriaului, și tot el are să decidă dacă cutare judecătoria e sau nu la locul seu din punctul de vedere al unei anumite idei de stat unguresc.

Acesta e un cerc de competență al fiitorului prefect după proiectul guvernului.

De aici s'au născut o sumă de bănuiele fondate. S'a creșut și se crede, că puterea discreționară, cu care se înzestrează oficiul de prefect poate fi o lovitură de moarte pentru justiția din statul nostru.

Se dăcă nu fără temei că această discreționară potestate a comitelui suprem sacrifică consciința judecătoriaului, căci nu capacitatea, nu onestitatea, nu convingerea iuridică, nu normele de drept vor mai fi decisive la pronunțarea sentințelor, ci voința reprezentantului guvernial. E pace deci cu independența, pace cu inamovibilitatea judecătoriaului, îndată ce caprițiile unui om dau direcțiune la administrarea justiției.

De aci s'a născut agitațiunea de care vorbim. Mai interesați sunt în această cestiune iurisprudenții Ungariei, și mai interesată e presa opozițională, care cu toate că face concurență celor dela putere în propagarea fanatismului lor național, totuș în aceasta cestiune specială combate cu multă tărie proiectul de lege.

Era dedată lumea a-și inchipui dreptatea în mod simbolic cu ochii legați, ca nu cumva vederea să o smintească la pronunțarea sentințelor. Se poate prevedea, că nu va fi așa de aici încolo. Dreptatea va trebui să-și facă ochii în patru, să privească ce schime va face domnul prefect, și din aceste schime s'ermana va trebui să găcească dispoziția sufletească a comitelui suprem, pentru ea și pentru

chiema nici Árpád nici Károly, nici Géza, — pentru că vorbirea lui fluentă și bineaccentuată română — îmi garantează că e român. Destul atâta, că purtătoriul nostru de epistole și astădată ca totdeauna aruncându-mi o epistolă pe masă, se întoarce și nu l'am mai vădut. Desfac epistola cu nerăbdare, ea e dela un vechiu amic al meu, om din provincia, ca și mine. Cugetam că epistola amicului meu, me va distra, când colo cetind epistola, numai decât la început aflū, că amicul meu îmi înșira o mulțime de tânguiri și într'altele că nu i va ajunge nutrețul la vite — deși earna abea s'a început așa dăcând, că nu se caută vitele, că n'au preț bucatele ș a. Se duce minune, îmi cugetai, noi oamenii din provincia nu mai scim conversa fără a ne înșira lipsele și neajunsele noastre, și invidiam oareș-cum pe oamenii de pe la cetăți, cari îș vor petrece în dragă voie serile de iarnă, — dar curând îmi adusei aminte, că și pe la cetăți îș vor avé oamenii greutățile lor. Înș se nu me depărtez de obiect. Amicul meu trece mai departe în epistola sa la obiecte de natură politică, întrebându-me dacă am cetit absurditățile lui „Ellenzék” din Cluș, care sfātuiesce pe doamnele și jupănesele d'acolo, ca dacă vor cumpăra pe viitoriu: lapte, ouă, pui și altele pentru culină, să nu mai vorbească cu români, respective cu femeile române, cari le îmăbia acesti articoli nici un cuvânt altcum, decât numai în limba maghiară,

ai ei, va pune în cumpenă vocea consciinței cu voința reprezentantului guvernului și numai atunci își va deschide gura.

Nu noi o dăcem aceasta, diarele unguresci ni-o spun, camerele advocațiale au respicat aceste nedumeriri, și noi reproducem numai, dar și reproducerea noastră e foarte palidă în raport cu amărăciunea, de care e suprimată opinia publică, și cumcă numai adevărul îl vorbim, aceasta o vom proba cu altă ocaziune.

Se nasce de sine întrebarea: ce tendențe urmăresc proiectul de lege prin introducerea mesurilor excepționale, cari pun în mișcare neobicinuită spiritele cetățenilor.

Ce tendențe?

Ar fi lucru riscat să căutăm noi după răspuns la această naturală întrebare, căci prea ușor am fi bănuți, că suspiciunăm bunele intențiuni ale înaltei noastre obladuiri, și ar fi și lucru de prisos osteneala, căci ni-o a spus un ager apărătoriu al acestei măsuri în adunarea advocaților din Budapesta.

Noi, amăriți de noi suntem și aici calul preste care se bat alții.

Trebuesc controlate naționalitățile, controlați judecătoria de român și presidenții dela tribunale, ca nu cumva vre-o nălucire să treacă în realitate; nu cumva diavolul zugrăvit pe părete, să înceapă a se mișca.

Așa dară naționalitățile din Ungaria au provocat măsurile de cari vorbirăm.

E bine să o scim și aceasta, căci cine scie de ce va fi ea bună la timpul seu, când cărțile se vor deschide și faptele se vor vedea.

Crestăm la răvaș și deocamdată ne oprim.

Revista politică.

Armistițiul este primit și din partea sârbă și din cea bulgară; cu toate aceste trupe mai mici se încaieră în continu pe la graniță. Încaierările aceste sunt apoi urmate de o grămadă de recriminațiuni. Sârbii îi acuză pe bulgari, ear bulgarii pe sârbii.

Dar îndeletnicirile aceste sunt de o astfel de natură, încât nimenui nu-i trece prin cap, de a se teme, că pacea ar putea fi primejduită prin ele.

„Journal de St. Petersburg” se dechiară asupra armistițiului în chipul următoriu. „Acum — dăcă organul guvernului rusesc — când lupta cu armele a încetat, sau cel puțin s'a suspendat, se întoarce revoluția dela 18 Sept. pe domeniul acțiunii europene. Avem nădejde că ea va fi mai roditoare pe

adecă tot sfaturi înțelepte, de cari numai în „Ellenzék” se mai pot ceti.

În fine amicul meu, după enararea unor lucruri de natură umoristică trece la o cestiune mai serioasă, și anumit îmi dăcă: „toate ca toatele, dar deș ar fi timpul suprem, ar fi oara a unspredecea, ca certele personale, discordiile învechite între oamenii noștri, și anume între inteligența noastră să se curme, să încete odată pentru totdeauna, căci rēul ce provine dintr'aceste certe fără nici un înțeles, se estinde ca o cangrenă periculoasă și afară în provincia între inteligența inferioară, de a doua mână, și aceasta ne însuflă multă grijă. Eu nu-ți vorbesc, îmi dăcă, aci de diferințe de opiniuni, nici de neînțelegeri în afaceri politice, căci aci ne unim cu toții foarte ușor; pentru-că și de n'am vrea a fi una în cele politice, ne siles e la aceasta ungurul, carele din furia sa înăscută ne face parte egală la toți români, — ci îți vorbesc de personalitățile învechite la ai noștri, și cred că me înțelegi.”

Până aci epistola. — Dar amicul meu n'a dăș nimica nou, nu mi-a făcut nici o descoperire, pe carea să nu o scim cu toții. E un lucru vechiu acesta, de aceea ne putem inchipui de ce simțem dureros a putut fi cuprinsă inima laureatului nostru poet nemuritoriu, când și-a muaiat condeul spre a ne scrie tristul adevăr: „Pe voi ve nimiciră a pismeii

accest teren, precum a fost la conferința din Constantinopol. Ați sunt bine cunoscute motivele, din cari provine acea nerodire. Situațiunea nu mai e cea vechie. Putem deci cu drept cuvânt aștepta ca și rezultatele să fie altele și ca pacea din orient să fie cu bun succes susținută.

„N. fr. Presse” primesce scirea din Belgrad, că ministerul Garașanin s'a decis ași da demisiunea. Dar regele Milan ar fi aplecat să primească demisiunea, numai în acel cas, când Garașanin s'ar angaja să formeze tot el noul cabinet, care să fie compus din membrii tuturor partidelor.

Cabinetul României s'a complectat. Decretele pentru numirea noilor miniștrii n'au apărut încă în foaia oficială, dar au apărut într'o gazetă officioasă.

Iacă cum e compus ministerul, după această gazetă:

Președinte al consiliului și ministru de interne: dl I. C. Brătianu;

Ministru de externe: dl Ferichide;

Instrucțiunea publică și culte: D. Sturdza;

Finanțe: dl C. Nacu;

Justiție: dl Eug. Stătescu,

Domenii: dl An. Stolijan;

Răsboi: dl general Fălcoianu;

Lucrări publice: dl general Radu Mihai.

Toate probabilitățile sunt, că o nouă remaniere se va face în curând. Se țice că dl general Fălcoianu nu va rămânea în capul departamentului de răsboi decât până la terminarea experiențelor cu cupolele.

Congresul pentru alegerea președintelui republicii franceze a fost deschis Luni după amiaza sub presiunea dlui Leroyer, președintele senatului. Erau de față mai toți senatorii și deputații. Îndată după deschidere, monarhiștii au făcut propunerea să se amâne congresul, voind a împedeca astfel actul de alegere.

Președintele respinse propunerea țicând, că congresul e chemat numai spre a alege, nu spre a desbata. Sgomot teribil urmă după aceste cuvinte. Deputații monarhiști se îmbulzesc spre tribună, unde se încaieră cu ușierii. Cassagnac striga: „Aici e ca la tîrg!” Toate încercările de a restabili liniștea rămăseră multă vreme zadarnice.

În fine președintele isbuti a pune întrebarea, dacă congresul voiesce a face alegerea. Majoritatea precumpănitoare declarându-se pentru, se făcū alegerea președintelui republicii. Din 589 voturi a celor de față, 457 votară pentru Jules Grévy, 68 pentru Brisson, 14 pentru Freycinet, 10 pentru Delaforge, 27 pentru candidați diferiți, 13 bilete erau albe. Astfel Jules Grévy fū ales earăș de președinte pe timp de șapte ani.

Brisson refușă a reconstrui cabinetul. Probabil că Freycinet va fi însărcinat cu formarea lui.

Comitetul executiv al uniunii irlandeze a publicat un program pentru deslegarea cestiunii irice. Acest program cuprinde următoarele 5 puncte mai de căpetenie: un guvernament independent local, reprezentarea Irlandei în parlamentul englez printr'un secretariu și vicesecretariu ales dintre delegații casei irlandeze, universități și scoale fără caracter confesional, cari în parte să fie dotate de stat, un vice-rege irlandez din familia regală și în fine încurajarea industriei irlandeze prin oferirea unei părți la edificările întreprinse de stat, prin ridicarea și scutirea pescăritului, prin înființarea de por-

turi de scăpare și reconstruirea porturilor existente, precum și prin spriginirea căilor ferate, a tramvayurilor și a navigațiunii și prin alte întreprinderi publice în favorul statului. Și toate aceste s'ar putea îndeplini, dacă s'ar crea pentru Irlanda un oficiu central de construcții, care să aibă voia liberă, de a autorisa și susținea ori-ce soi de întreprinderi publice.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Reuniunea învățătorilor din districtul Sibiului.

În 13 și 14 a luni și anului curent s'a ținut adunarea generală a reuniunii învățătorilor din districtul Sibiului în scoala română gr. ort. din suburbiul Iosefin. La această reuniune participară destui învățători, față cu timpul în carele ei fură conchiemați, și față cu depărtarea locului. Nici nu voi să reflectez la această împregiurare, nici la altele, ci îndemnul din carele proced a țice ceva despre această reuniune, respective despre adunarea și cursul ei, este numai scopul practic, pe carele cred că îl poate avea o atare reuniune, — „mai demult „conferință.”

„Reuniunea învățătorilor”, singură numirea arată, că ea este pentru învățători, prin urmare trebuie să fie constituită de învățători, începând dela cel din urmă membru ordinariu, până la cel dântai funcționar al ei, analog altor state și tagme. Și fiind astfel constituită, să lucre în sanctuarul ei toți membrii pentru ajungerea scopului pe calea și după dreptul și datorințele, ce le dă ea acelor. Stând lucrul așa, fără de a înșira multe despre scopul și problema reuniunii, deoarece acela e destul de cunoscut, să înțrăm în meritul lucrului.

În convocare erau puse mai multe puncte, între cari și unele prelegeri practice. Punctul prim era „raportul general despre starea reuniunii”, dar acela nefiind prezentat, precum și punctul 6 despre reconstituirea reuniunii, carele n'a fost la loc, din mai multe considerațiuni. de astădată nu le voi atinge; voi să țic însă ceva despre prelegeri și despre discuțiune preste tot. Prelegeri s'au ținut și reflecțiuni s'au făcut; însă la toate aceste abia vr'o căți-va învățători luară parte și tot din cei dela scoale capitale, pe când mulțimea învățătorilor sta neclătită, deși între ei se vedeau mulți oameni de etate, despre cari trebuia să presupui că sunt învățători cu pracsă de scoală, cari de mai mulți ani propun religiunea băieților de toată etatea, ba poate că ei sunt chiar părinți de familie, și așa vor fi sciind atăți ani cum au proces cu acest studiu și ce rezultat au vĕțut; și totuș acești oameni țiceau la pertractarea acestui obiect chiar și atunci, când în critici se țicea, că religiunea nu are de a se propune în scoală ca studiu, ci în mijlocul propunerii altor obiecte să se tracteze și despre el. Multe ne pot fi bune, să vedem însă cari ne sunt mai de folos. Ne pare bine de progresul unor învățători în cestiunea didacticei, precum și a doctrinei religiunii, căci trebuie să mergem înainte, după motto: *Si consuetudo (praxis) vicerit, vetus lex abolebitur*. Să nu uităm însă că: atunci când are să se desbată un obiect atât de delicat, trebuie ca acela să fie pertractat și desbatut de toți membrii reuniunii pe basa praxeii

și a rezultatelor dovedite, cari se oglindează în acei adulți și poate bărbați, cari au fost instruați încă din frageda lor copilărie tot de învățători. Să-i facem să ne spună acei învățători cum au lucrat? cum au putut străbate în acest studiu mai mult ideal, și cum au putut băga mai bine în mintea și în inima elevilor idea și cunoscință despre Dđeu, că devenind ei adulți să rămână constanți în convințiunea acelei cunoscințe, ca mai târziu ca bărbați să fie creștini buni. Aceasta însă, se poate și în alte reuniuni de aceste, nu s'a făcut; și învățători au eșit țicând, eară după aceea îi puteai auzi spunend adevĕrul, că đeu copilul aude despre Dđeu cum scapă din leagăn, încă foarte mult dela părinți, cari îl învață rugăciuni, cruce etc, apoi și în scoală ei au propus studiul religiunii băieților încă și celor începători. Tot așa am putea țice, că s'au urmat și cu alte obiecte.

Nu caută nime a detrage din laurii învățătorilor prelegători, fie fost acele prelegeri chiar și numai o bucată de cetire sau un esemplu din oare-care carte, — enarată simplu fără desfășurarea oare-cărei conclusiuni, căci și aceasta e merit, pentru că se poată oare-cine enara atari bucăți, trebuie să le învețe mai întâi de rost. Să nu perdem însă din vedere că pluralitatea absolută a învățătorilor vine la reuniune și pleacă dela ea fără ca să și fi deschis gura, și fără de a-și fi făcut vr'o notiță din cele pertractate, așa încât ei singuri la darea de seamă își țic: Oare ce ducem noi acasă?!

Deci calea cea adevărată, pe carea are reuniunea de a o urma, poate că ar fi aceasta: În adunările reuniunii să se dea ocaziune fie-cărui învățătoriu a-și manifesta părerea pe basa praxeii făcute, — asupra oare-cărui obiect; — ca discuțiunea să se facă de cătră toți învățătorii, căci scopul pentru toți e unul, și gradul de cualificațiune nu deosebesce pe nici unul în oficiu, numai în individualitate.

Eară despre aceste obiecte să prelegă, să critice și să delibereze numai învățătorii, căci e vorba despre modul de procedere la propunerea învățămîntului în scoalele populare, cu care numai învățătorii acestor scoale au de a se ocupa, eară nu cei dela institute și facultăți, unde elementul se prezentează pregătit, spre a primi sciințele în mod mai estins. Stând aceasta, apoi urmează cu toată dreptatea și acel drept, că și în alte cauze și afaceri au să desbată și să discute numai învățătorii, cari ca atari, își cunosc trebuințele în toate cestiunile.

Un membru al reuniunii și învățătoriu.

Raportul anual

al societății academice „România Jună” în Viena.

Darea de samă, ce avem a o face onor. public român la sfârșitul fie-cărui an administrativ, ne procură totdeauna o mulțămire sufletească, căci ni se dă ocaziune de a-i arăta mersul, respective progresul societății noastre și comunicându-i aceste, suntem siguri, că onor. public român nu mai cere altă mulțămire din partea noastră decât vĕțend, că societatea noastră există și se silește pe cât îi permit mijloacele și puterile de a merge tot înainte! — Și astfel prin concursul Dv. am ajuns astăzi, după 15 ani de existență la o stare, în care ne putem mândri țicend numai numele de „România Jună”, ne avend nevoie să mai adăugăm, ce suntem, cine suntem și care este scopul nostru.

Ca totdeauna astfel și astădată ne-am îndreptat atențiunea noastră, nu numai asupra dezvoltării interioare a socie-

răutate și oarba neunire.” Și să nu uităm, streinii țin în evidență astfelu de divergențe personale, ba ei contează la ele anumit, spre a-și putea țiaia câte o toporiște bună din pădurea românească, de câte-ori vrea să taie la trupina arborelui nostru, pe care nu hărnicia noastră, ci numai pronia divină, mâna celui de sus l'a scutit și apărut atâtea sute de ani. Inteligența română, câtă numai va face studii serioase din istoria cea tragică a trecutului nostru, ținend cont de împregiurările cele grele de astăzi și va căuta înainte, spre viitorul nostru cel problematic, va fi de sigur convinsă, că datorința noastră cea mai sântă ni este, a premerge cu esemplul bun, prived în fiște-care român pe fratele nostru. Până când românul nu se va sci stima și iubî el pe sine, înzadar va striga și va pretinde stima și iubirea străinului.

Sistemul de ađi a fost pentru noi o scoală destul de grea și amară, și cel-ce n'a putut învăța din această scoală, n'o să mai învețe nici odată.

Ni place a țice adese-ori, și poate câte odată cu prea mare ușurință, că „apa trece, petrele rămân”, sau cu alte cuvinte: că noi tot suntem trunchiul, talpa țerei și tot aci vom rămânea, căci sistemele vin și trec, precum trece apa. Așa e, dar vedeți apele se pot vărsa și în torenți, și torintele repețite mișcă din când și petrele, căci ce mai scim noi ce ni va aduce điuva și noaptea; de aceea in-

teligența noastră, carea este eșită din popor, înțelegându-se frățesce, să caute a i asigura acestuia o izură solidă, spre a-l asigura contra torentelor.

Poporul român păără astăzi pe lângă toate greutățile ce-l apasă își mai are, își mai ține încă casa și moșia sa, pământul moștenit dela părinții și strămoșii sei. Deci pentru ca să i se garanteze subsistința sa, din câte toate să-l sfătuim ca să fie muncitoriu; ear pentru ca să poată munci mult, să ne apropiem de dĕnsul cu toată încrederea, cercând a-i ușura mijloacele, pentru că așa să poată munci mult, interesându-ne până și de traiul vieții sale, de nutrĕmĕntul seu. Nu putem nega, poporul nostru e muncitoriu și luptă mult, el lucră pentru alții, muncesce în đilele cele lungi de vară, în arșița soarelui, în călduri tropice, pe lângă un nutrĕmĕnt în multe părți atât de sec și slab, încât par'că me genez a mai și descrie în public un atare mod de viață; și cu toate astea el rentoarnă sara acasă voios dela muncă, dela sapă, coasă, secere, cāntându-ți în fluieră și horindu-ți nisce cāntece, de care numai el își scie cānta, pentru că el până și în aceste cāntece doioase și jalnice își scie pune înainte o oglinďă fidelă a trecutului seu tragic, plin de suferințe și greutăți. Bine, ce ar fi în stare a lupta acest popor, cât ar putea el munci, prelāngă un nutrĕmĕnt mai bun! Se poate ca chiar traiul cel slab, lipsa de bucate mai nutritoare încă îl seduce, și

l silește a se aluneca la beutura vinarsului, cu care își mai amurte — după đisa dĕnsului — oasele cele muncite. Dacă preoțimea și preste tot inteligența noastră ce o avem se va conțelege mână în mână la olaltă, aci încă s'ar putea face foarte mult, ș'apoi deșteptând noi poporul spre a se deda la un trai mai bun, la nesce bucate mai nutritoare, prin aceasta am delăturat tot odată și un privilegiu sigur din calea lui, spre a-l scăpa în parte dela patima beuturii.

Nu e de ajuns a lucra în câteva đile tare și și cu diligență, și până ca să ajungă poporul la un sporiu bun, să se poată bucura de munca sa, trebuie să muncescă, fie și mai cu cumpet, dar să muncescă înt ns, odichnind atunci când e vremea de odichnă. Poporul nostru de odinoară era precum scim foarte evlavios, religios, până la fanaticism, și din cauza aceasta, el pare că nu s'a îndestulit numai cu sĕrbătorile cele legate prescise de biserică, deși biserică noastră își are sĕrbătorile sale legate intr'un număr destul de considerabil, el în pietatea sa bucuroș ar fi jertfit la tot sântul câte o dragă de đi, până când sub nemuritoriu împĕrat Iosif II s'au normat anumit sĕrbătorile prin un decret, pe carele din întĕmplare nu'l am aci la îndemână. Cu toate astea poporul nostru conservativ cum e dĕnsul, mai are și până în điuva de astăzi o mulțime de sĕrbători așa numite bisericesci, pe cari

tății, dar și asupra ridicării prestigiului nostru înaintea publicului străin, căci într'acesta găsim sorginți puternici pentru existența noastră, atât e folosul material și acesta pentru traiul de toate zilele, ear al doilea folosul moral pentru susținerea bunului nume de român, pentru care națiunea noastră totdeauna cu vrăjmașie se luptă! — Ca una din dovedile pentru acest adevăr sunt balurile noastre din fie-care an, care adună în sîmul seu mare parte din elita Vienei și că ne-am silit într'adevăr ca acest bal să corespundă atât scopului material, cât și celui moral este, că precum anul trecut, astfel și anul acesta am avut marea onoare, ca acest bal să fie protegiat de un membru al casei Imperătesci, de A. S. J. Archiducele Rainer și cu această ocaziune, să ne fie permis a-i aduce, și pe această cale, omagiile noastre de mulțămîți și recunoștință. Cât despre reușita morală a balului din anul trecut, au vorbit jurnalele locale la timpul seu destul de favorabil, ceea ce ne poate servi ca un atestat față de public și ca un stimulent puternic pentru noi.

Partea financiară încă a fost destul de îmbucurătoare în comparare, se înțelege, cu spesele avute. Numărul cel mare al oaspeților dela balul nostru din anul 1884, precum și împrejurarea, că balul român ridicat cu atâtea greutate și la un renume demn, a trebuit susținut la înălțimea lui, comitetul s'a vădit constrîns a-l da în „Musikvereins-Säle.“ Prin aceasta s'a ridicat, ce-i drept, cheltuiala, dar s'a ridicat în măsură cu mult mai mare vaza lui. Din venitul balului în suma de 1288 fl. 36 cr.; s'au adăus 1000 fl. la fondul neatacabil, ear restul se va împărți ca taxe de rigoroase la membrii lipsiți.

Aceste rezultate frumoase, avem a le mulțămîi în prima linie generosității on. public, care în considerațiunea frumosului scop s'a grăbit ca totdeauna a-și da tributul seu, apoi concursului puternic din partea onorb. Doamne Patronese și onorb. comitet de onoare de sub presiul D-lui A. Baron de Vasilco.

Ca totdeauna așa și de astădată am avut fericirea de a fi spriginiți de Augusta casă Imperială a Austro-Ungariei și înalta casă Regală a României.

Mai avem a mulțămîi D-lui B. G. Poppovits pentru deosebita osteneală, ce a arătat și arată totdeauna în interesul societății; D-lui Zadig Poppovits pentru sacrificiile, ce a adus la înfrumusețarea salei balului; mulțămîi noastră cea mai sinceră D-lui Al. Ciurcu, fost director al țăriiului „Independence roumaine,“ pentru generositatea, cât și bunătatea, ce a arătat în afacerea balului.

În fine mai avem a aminti și de ostenelele comitetului activ al balului, care de asemenea primească mulțămîi noastră cea mai mare, ear pe presiul acestui comitet Dr. Sterie Ciurcu membru emeritat al societății, și cel mai zelos sprijinitor al ei, îl asigurăm de recunoștința și stima noastră.

Ceea ce privește mersul interior al societății, anintim că părții literare, care a fost astădată în subiectul temelor cetite cât se poate mai variată, încă i s'a dat atențiunea, ce întru adevăr o merită. Biblioteca s'a mărit cu opuri cumpărate, parte donate și mulțămîm binevoitorilor donatori pentru aceste daruri scumpe tinerimei române, rugându-i, ca și în viitoriu, să nu ne lipsească de acest dar părintesc. Tuturor redacțiunilor, cari au avut bunăvoință, a ne trimite gratuit în timpul anului foile D-lor înșirate la partea bibliotecariatului, le mai mulțămîm și pe această cale, rugându-le ca și pe viitoriu să nu ne lipsească de acest beneficiu.

Ornamentul cabinetului de lectură l'am înavușit cu portretele principelui și principesei de Coroană A. Rudolf și A. Stefania. Societatea și-a serbat în anul acesta aniversarea sa, care este a 15-a, prin o ședință festivă, la care am avut onoarea a avea în mijlocul nostru mulți oaspeți și amici ai „României June,“ din colonia română din Viena.

sub feliurite pretceste le țire și le petrece fără de lucru, spre cea mai mare daună a sa, în detrimentul economiei naționale.

Sărbătorind apoi românul o mulțime de zile preste vară, ce e mai natural, decât ca el să rămână îndărăpt cu lucrul seu, fără ca să mai poată și lucra și pentru ași agonisi ceva pentru acoperirea lipselor sale zilnice. Cu un cuvînt: el se trezește cu o mulțime de zile scumpe pierdute, când o singură zi de vară nefolosită, pentru poporul nostru este o pierdere enormă, o daună neprețuită de mii de florini; și repeținduse această pierdere, ea ne aduce cu sacul sărăcia în casă. Dacă aceste sărbători ar cădea în zile de earnă, n'am mai țice nimica, dar din întemplantare aceste sărbători, despre care e vorba, cad partea cea mai mare tocmai când economia câmpului pretinde munca economului în toate părțile: la săpă, la fîn, la secere, la cărătura și câte alte specii de lucru. Dacă poporul nostru ar ținea și astăzi aceste zile sărbătorite din pietate curată și ar merge la biserică, tot ar mai fi de escusat; însă de biserică nici vorbă; bisericile stau închise în atari zile, cel mult dacă crăznicul va trage un clopot sau va bate toaca la făcutul zilei, ca și când ar da de scire, și ar țice: „astăzi e zi de nelucrare!“

Și oare cum se petrec apoi aceste zile scumpe? Eeată cum.

Spiritul social, ca unul din factorii pentru susținerea unei bune înțelegeri între membrii soc. și întărirea concordiei, am căutat ca să-l susținem și desvoltăm cât se poate mai mult, astfel că pe lângă așa numita parte oficială s'a ținut mai în fie-care ședință și parte socială, în care membrii își petreceau timpul cu cânturi naționale și cetirea „Urzice“ redactată de Drd. J. T. Mera. În timpul din urmă partea socială s'a mai înmulțit cu un cor, înființat și compus din membrii societății sub conducerea membrului societății stud. agr. Tudor Cavaler de Flondor, componist a mai multor operete române și sub această escelentă conducere, credem, că corul român de abea înființat va face progrese cât mai îmbucurătoare urându-i succes și durată lungă.

Ajunul anului nou s'a serbat și astădată într'un mod festiv prin o serată musicală împreună cu danș.

În adunarea generală din 22 Dec. 1884 s'au denumit ca membrii onorari D-nele: Sevastia de Carp, Bucuresci; Maria N. Dumba, Viena; Victoria de Grigorcea, Viena; Contessa Traun-Abensberg, Viena; Victoria Umlauf v. Trangg-weld, Viena; Bar. Catinca de Vasilco, Bucovina; Dnii Bar. Victor de Stircea, Viena; Cav. J. de Zotta, Viena; Vict. de Umlauf, Viena; Nic. Teclu, Viena; Cav. Nic. de Grigorcea, Viena; Bar. Ed. de Hurmuzachi, Viena; Al. Cassoti, Bucovina; Wilhelm de Linheim, Viena; Corn. Cosovici, Bucovina; C. Tomasciuc, Cernăuți; Nic. Dumba, Viena; Ed. Kanitz, Viena.

Mai mulți membrii lipsiți de mijloace au fost parte în bani, parte în locuință gratuită spriginiți. — Artele frumoase, care la români se află încă în stare născendă ne-au arătat cu toate acestea, că au găsit aci un teren roditoriu, căci numărul mic de artiști, de care în timpul present ne bucurăm, a arătat aproape Europei întregi deosebitul lor talent. „România Jună,“ care și pe acest teren urmărește progresul națiunii, s'a grăbit a aduce ovațiunile sale cântăreții artiste române Elena Teodorini, primadona teatrului regal din Madrid, prezentându-i cu ocaziunea unei debutări o frumoasă cunună.

Încă o datorie și-a împlinit societatea conducend la cele eterne pe tinărul ofițer român A. Teohari, care în floarea vieții fu surprins de cruda moarte aci pe pământ străin. Ca semn de vie compătămire, societatea a depus o cunună pe sicriul dejunctului.

Acesta este mersul societății din anul trecut.

Am făcut tot posibilul nostru pentru a putea corespunde cât mai mult frumosului scop, ce și l-a impus societ. noastră, dar întru cât l'am ajuns, lăsăm să judece onor. public după datele presente, însă în ori-ce cas îl rugăm, să nu ne uite nici pe viitoriu, mai cu seamă în momentul dat, când societatea e aproape să poată exista de sine, moment când soartea ei va depinde în mare parte numai dela zelul membrilor, ce vor avea a o conduce.

Aducem din nou viile noastre mulțămiri tuturor aceloră, cari și de astădată și-au arătat bunăvoința cătră societate și cari prin aceasta au dorit împreună cu noi din toată inima o durată lungă și un viitoriu frumos iubitei noastre societăți „România Jună.“

Viena, 15 Decembre 1885.

M. Vișnevschi,
president.

Varietăți.

* (Selbătăcii.) Ni se scrie din Petroșeni: În 25 Decembre st. n. a. c. (ziua I a sărbătorilor catolice) — seara pela 10 oare niște săcui, cam vr'o 15—18 la număr, domiciliati în Petroșeni, parte ca metalurgi, parte țileri, s'au pornit eșind din birt cam trăsniți la cap de puterea alcoolului, pe strada ce duce la baia de cătră apus — urlând și chiotând;

Partea cea mai mare a oamenilor apți de muncă, petrec aceste zile în cărciuma ovreiuului, carele scie exploata până și sărbătorile românilor în folosul seu, altă parte merge în clacă la popa, făcendu-i ziua de lucru, care s'a fost deobligat încă la alegerea lui de paroch, ear restul, când îi vine la socoteală; merge și face zilele de camătă pe ici, pe colea, mai vîrtos pe la proprietarii unguri, dela cari împrumutându-se cu nisce sumulițe neînsemnate, s'a fost deobligat cu multă ușurință a le face o mulțime de zile de lucru, și adevă de comun câte o zi de lucru, la săpă, la fîn ori la secere, după câte un florin fără mîncare. D'aceea atari proprietari usurari țin în evidență totdeauna sărbătorile noastre bisericesci, dând chiar dînșii sfatul poporului, ca să-și țină sărbătorile după cum s'a pomenit, căci veți doamne, țic ungurii cătră români: noi nu vrem să ve stricăm obiceiurile și datinile voastre, și bine faceți dacă țineți sărbătorile voastre precum v'ați pomenit; oamenii voștri cari au învățat carte, vreau să ve facă rău și să strice sărbătorile cele din bătrâni.

(Va urma.)

și fiind că în drumul lor se aflau câte-va căsuțe modeste romănesci, căpătară poftă ca să conturbe somnul celor din căsuțe — prin spargerea ferestrelor.

Și așa între urlete și injurății, de cari numai săcuii 's capace a formula, începură a svêrli cu bolovani, cu atăta furie, încât bolovani trecură prin case până la celelalte feresti, și mergend la a doua casă țiceau: „Itt is lakik egy oláh“ „dați pe el, acum nu slăbim până nu-i omorim pe români.“

Cei culpabili sunt acuma la umbră.“

Avis cinstitului „Kulturegylet“ din Cluj!..

* (Conflict sângeros.) În comuna Răhău aproape de Sas-Sebeș s'a întemplant o sângeroasă încăerare între țărani și gendarmi, scrie Kol. Közl. Sătenii s'au adunat la alegere de jude; nevoind însă ca să aleagă pe unul impus de cercurile administrative, s'au încercat să-și valideze drepturile cu bătele. (?) Vădend gendarmii, că această bătălie se îndreaptă contra lor, care erau puși ca și prin forță să influințeze pe săteni spre a alege pe favoritul solgăbirului, au dat foc. Dintre săteni mai mulți au fost răniți, ear unul a murit. Vădend țărani că au de a face cu forța brutală, s'au împrăștiat.

Mare minune, că după ce au masacrat gendarmii pe bieții locuitori la esercițiul drepturilor lor, n'a venit „Kol. Köz.“ să strige c'o falcă 'n ceriu: „Un regiment de săcui! Irredentă!“

* (Crucea roșă română.) După dispozițiunile luate la plecarea „Crucei Roșii“ din România în Bulgaria și Sêrbia, dl Dimitrie Ghica, președintele societății, a primit din partea medicului-șef al ambulanței din Sofia un raport, prin care arată că, în cursul săptămănei din urmă a evacuat 8 răniți vindecați și a primit 30 dela spitalul „Crucea Roșă“ bulgară, ast-fel că are în căutare 66 răniți și este avisat a primi un număr mare de concediați, din cauza, negreșit a gerului, care, în partea locului a ajuns la 14 grade sub zero.

Asemenea medicul-șef al ambulanței trimisă în Belgrad raportează, că deși a evacuat un număr însemnat de răniți, mai are însă în căutarea spitalelor date sub îngrijire-i 132.

(Un cufundătoriu îndrășneț.) — În Februariu, anul acesta, se cufundase aproape de insulele canarice vaporul „Alfonso XII.“ Pe vapor se afla între alte obiecte de valoare și o casetă conținend trei milioane de franci în aur. Vestitul cufundătoriu Lamberto a reușit acum, după mai multe încercări să scoată acești bani din fundul mării dela o adâncime de 56 metri. Bani sau restituit proprietarilor corăbiei, cari au oferit o frumoasă recompensă curagiosului cufundătoriu.

* (Atentat în contra obiectelor de artă.) În museul pentru bele-arte din Viena stau espuse câte va tablouri cu suget biblic de ale pictorului rus Vereșagin. Aceste tablouri se caracterizează printr'o concepțiune profană, tocmai contrară espunerilor biblice, ba sunt chiar scandaloase — așa se afirmă — pentru sentimentul religios creștinesc.

Archiepiscopul rom. cat. al Vienei Ganglbauer a luat pașii necesari când cu deschiderea espoziției tablourilor, ca acele să fie îndepărtate, — dar fără rezultat. Agitația a trecut în poporațiune, dintre care unii sprigineau pe archiepiscop, ear alții susțineau că arta nu se poate pune în cătuși prin considerațiuni la sentimente religioase. Luni seara înversunarea împotriva tablourilor lui Vereșagin s'a manifestat printr'un act barbar, care din norocire nu a făcut atâtea stricăciuni, la cât a fost calculat.

Un individ oare-care, încă până aci necunoscut, a deșertat o sticlă de vitriol pe tabloul „Învierea“; dar fluidul nimicitoriu fiind vîrsat din depărtare, de oare-ce baricadele împedecau apropierea publicului, n'a atins decât numai cadrele tabloului și teaca sabiei dela străjarii mormântului.

Poliția are prepus pe mai mulți indiviți, cari parte s'au purtat suspect, parte au amenințat, că ce n'a făcut Ganglbauer, o vor putea-o face dînșii.

Casul a produs mare fêrbere între oamenii iubitori de artă.

Loterie.

Mercuri în 30 Decembre.

Brünn: 75 29 52 56 7

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Decembre n. 1885.

	Viena B.-pesta	
Renta de aur ung. de 6%	100.75	99.65
Renta de aur ung. de 4%	92.25	92.25
Renta de aur austriacă	110.25	110.25
Acțiuni de bancă de credit ung.	269.25	298.75
Galbin	5.97	5.97
Napoleon	9.98	9.97
100 marce nemțesti	61.85	61.85
London pe (poliță de trei luni)	126.05	126.10

Nr. 311.

[1218] 3-3

CONCURS.

Fiind a se conferi 1 ajutoriu la 20 fl. pe an, pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale comunei desființate Tofalëu, cari învață vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranții la acest ajutoriu au să se presinte până la 31 Ianuarie n. 1886 la subsemnatul comitet cererile lor însoțite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvirea cel puțin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru și cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învățarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adevărul dela părinți sau tutori, că sunt deciși a lăsa pe fi sau pupili lor la învățatura meseriei până se vor perfecționa pe deplin.

f) Adevărit, că sunt într'adevăr descendenți din vre-o familie din desființata comună Tofalëu.

Din ședința comitetului Asociației unei transilvane pentru literatura ro-

mână și cultura poporului român ținută la Sibiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-pres. Dr. D. P. Barcianu, secretariu.

Nr. 728.

[1221] 2-3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Brașov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul seu soț George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscriului for matrimonial, căci la din contră se va decide cauza matrimonială și în absența ei, și anume în termen de un an și o zi dela prima publicare a acestui edict.

Brașov, în 2 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral din tractul Brașovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Nr. 721.

[1220] 2-3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Brașov gr. or., carea cu necredință a părăsit de 14 ani pe legiuitul său bărbat George I. Bizdidean, tot din Brașov, se citează prin aceasta a se presenta

la subscriul for matrimonial, în termen de 3 luni de zile dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta cauza sa matrimonială și în absența-i.

Brașov, în 8 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Concurență înșelăciunilor comise cu

învălitoarele pentru cai!

De 50 de ani esistă

o fabrică de învălitoare și covoare

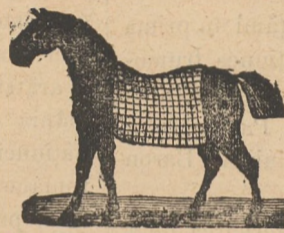
care ne-a însărcinat pe noi, ca să punem odată capăt concurenței ce s'a pornit în ziua de azi;

și spre acest scop să-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, conștătătoare din

Învălitoare pentru cai numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste învălitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevăr cu nepuțință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Dilnic trimitem din aceste învălitoare în toate părțile lumii și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca covere de pat și mai nainte au costat de două-ori atât ca acum. Adresa: [1224] 1-6

Exportwaarenhaus „zur Austria,“ Ober-Döbling, Mariengasse 31, în casa proprie.

Me rog să se observe adresa exact. Sz. 3736. [1223] 1-1

Arveresi hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a

nagyszebeni „Albina“ takarékos és hitelintézet végrehajtató 50 frt tőke, ennek 1883 évi október 12-től járó 8% kamata, 5 frt. 10 kr. költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Sorostélyi Szuciu Szamuila ellen, ennek a Sorostélyi 109 sz. tkönyvben A + 1-13, 15, 17-től 24 rend sz. alatt foglalt fekvőései 1739 frt. megállapított kikiáltási árban Sorostély község előjárósági helyiségében 1886 évi Január hó 16-ikán délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási árán alol is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10-ét készpénzen vagy pedig az 1881. évi LX. 42 §. jelzett árfolyammal számított ovadékképesnek nyilvánított érték-papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverezés jogörre jutása után 3 egyenlő részletben még pedig az első 15, a második 30 és a 3-ikat ettől számítva 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Külömben az árverezés megállapított feltételei alólrí tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Sorostély község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól. N. Enyeden, 1885 október 10-én.

Advertisement for 'Impotență' medicine. Text: 'Putere bărbătească slăbită și perdută. Impotență. Ajutoriu sigur! Cu ajutorul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura or. cine fără nici o urmă neplăcută, sigur și pentru totdauna de multe ori numai în decurs de 2 zile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vârstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și serieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandări medicale și miile de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuieste în modul cel mai interesat pe fie-care pacient, ca să și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese. Comp'et, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medică, 5 fl 80 cr. Expediția postală discretă nu permite nimeni să observe ce cuprinde și de nude vine pachetul. Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: Dr. Carl Mann, Vienna, VI. Gumpendorferstrasse 95. [1205] 6'

Advertisement for 'Ornamente pentru pomi de crăciun'. Text: 'Ornamente pentru pomi de crăciun de cele mai diferite soiuri. Rum, teă și prăjituri pentru teă, de cea mai escelentă calitate. Recomand totodată: Făină, cea mai bună calitate, drojdiă proaspătă, diferite soiuri de pesci, caviar, lichouri, precum și ori ce articlu de negoț, ce se poate vinde într'o băcănie, — cu prețurile cele mai moderate. Ludovic Fuchs. Sibiu, strada pintenului. 2. [1222] 1-2'

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between Budapest, Predeal, Arad, Timisoara, Sibiu, and other stations. Includes train numbers and times.

Nota: Numerele cele grase înscamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidieceesane